RESIDENCE SUPERIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL
1978

NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 2070

MỖI SỐ: 0$02

NGÀY THỨ SÁU 15 FÉVRIER 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
62 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Tél. Hanoi n° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.
Une seule insertion. . . . . 0$30 la c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 la c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 la c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Năm mới khai trường

Hết mấy ngày nghỉ Tết, hôm nay các nhà trường Pháp-Việt lại bắt đầu mở cửa đón rước các cậu thiếu niên ta. Hôm nay là ngày gì? Từ 15 ngày 11 tháng giêng năm mới, đi đến đâu cũng con nghe cái tiếng ngày 11 Tết, gặp người nào cũng đều chúc một câu năm mới xuất hành: các cậu sắp gặp cái cảnh năm mới ở chốn gia đình, quây quần những cha mẹ anh em, xum xít những cô dì chú bác mà tiếp xúc cái cảnh năm mới ở nơi trường học, lại được những thầy hay bạn giỏi, là hết những sách vở bút nghiên, trong khi bước chân ở nhà đi tới trường, khỏi sao có một cái cảm tưởng miễn-man, nửa phần ngậm-ngùi mà nửa phần hớn-hở, ngậm ngùi vì vắng cửa vắng nhà, thơ thẩn lui dần cặp sách, hớn-hở vì vui chúng vui bạn, xôn-xao tay bắt mặt mừng; đó là cái tình thường người ta, nhất là đương cái tuổi các cậu này thì cái thiên-tính tự-nhiên, ai cũng như thế. Nhưng ta xin thử đặt mình vào cái cảnh các cậu trong buổi khai trường năm mới đây thì ta thấy cũng có cái cảm-tưởng ngậm-ngùi hớn-hở như ai; mà ngậm-ngùi không phải là chỉ vì vắng cửa vắng nhà, ngậm-ngùi về cái thân ta đây là cái thân cha sinh mẹ dưỡng, từ lúc mới biết bú biết ăn, mới học bo học hói cho đến lúc cắm được quyển sách đi học như ngày nay, kể bao nhiêu công cực-dục cù-lao, tưởng non Thái biển Đông cao sâu cũng chưa sánh kịp, mà chỉnh đến cái ngày nay đó cũng chưa phải là ngày cha mẹ đã khoẻ hết khó hết nhọc với mình, ta đi học đây, thử nghĩ vì đâu mà có cơm ăn đủ no, áo mặc đủ ấm để ta được yên lòng nếu sử sôi kinh? tiền sách-vở, tiền giấy bút, tiền nhà trường cho đến cái mũ ta đội, đôi giầy ta mang, cái chiếu ta nằm, cái chăn ta đắp cũng đều là của bỗ-hôi nước mắt cha mẹ ta, trong mấy ngày nghỉ tết vừa qua, ta được quần-quít với cha mẹ ở chốn gia-đình mà ta mục-kích thấy cái cách làm ăn vất-vả của cha mẹ ta, thôi thì lo ngập lo cạn, chạy ngược chạy xuôi, ruột tằm khô héo vì ai? tổng-chi cũng vì chút bụng thương con, muốn gây dựng cho ta, bù đắp cho ta mà bao quản cái công-trình lận-đận; hớn-hở không phải là chỉ vì vui chúng vui bạn, hớn-hở vì cái thân ta đây là một cái dịch hi-vọng của cả nhà ta, cả nước ta, tuy dương cái tuổi chưa rảo máu dần, ta được làm nên được cái công trạng gì có lợi cho nhà, có ích cho nước, mà ta được hưởng cái phần may mắn, được dự vào một góc ghế ở nhà trường là cái nơi xưa nay vẫn từng đào tạo ra kẻ hàng bao nhiêu kẻ thành đức đạt tài, những nhà đại chính-trị, đại-pháp luật, đại văn-học, đại-triết học, đại-khoa-học, phát-minh được cái điều kỳ bí của trời đất muôn vật, tỏ tạo được cái nền giàu thịnh cho xã-hội nhân-quần, cho đến những nhà đại nông-nghiệp, đại công-nghệ, đại-thương-nhân, khai-phát được phú-nguyên cho đời người, văn-hồi được lợi-quyền cho trong nước cũng đều từ cái nơi ấy mà sản ra, nay ta cũng được chen mình vào trong cái lò đúc những bậc vi-nhân kiệt-sĩ kia, nên ra thì đối với nhà ta cũng sẽ có cái hi-vọng làm một người con quang-hiển ông cha, đối với nước ta cũng sẽ có cái hi-vọng làm một người dân tận trung xã-hội, nghĩ cái thân nhỏ mọn như thế mà trước con mắt đã được trông cái con đường đi về vang rực-rỡ, bên lỗ tai đã được nghe cái tiếng chúc-tụng hoan-hỉ tăng bằng thì vui sướng biết là nhường nào!

Ta ngậm-ngùi về cái công ơn cha mẹ mà ta nghĩ thế nào báo-đáp cho phỉ. Ta hớn-hở về cái hi-vọng sau này mà ta nghĩ làm sao thành-tựu cho được. Ôi! cha mẹ ta chịu khó chịu nhọc, lo đủ được mọi sự cần dùng cho ta để ta theo đòi học-nghiệp có phải để chốc lấy một đứa con học không hay cày không biết, tập-tọng năm ba tiếng *loa mon nông vẫy* mà huy-hoắc đua ẵm đua mặc, đỏ-đang dang-dở, làm con sâu ăn hành suốt đời dư? Cái vi-vọng sau này của ta mà dâng cho ta vui ta sướng ha phải chỉ là cái hi-vọng thì lấy bằng kia bằng nọ hưởng quyền cao, nhờ lộc hậu, vinh thân phì gia, no cơm ấm áo mà thôi đâu? Cha mẹ ta không tiếc gì công ơn khó nhọc với ta, chỉ đòi ta có một cái đại-giá là cái lấm lòng hiếu thảo của ta, sau nữa là cái tấm lòng hám học của ta; ta dừng có như ai mượn tiếng đi học mà lêu lổng chơi bời để mang cái tiếng học-nghiệp vì thành gia dĩ phá, tệ nữa lại nhặt được một vài tí cặn bã tự do bình đẳng mà khinh cha rẻ mẹ, thành ra cha mẹ nuôi con đi học mà kết cục đến mất cả con; ta phải làm sao cho đạt được cái hi-vọng cao nhất đáng cho ta vui ta sướng là cái hi-vọng làm một người có tài có đức, có thể nên được cái sự-nghiệp to lớn thật có ích cho nước, có lợi cho nhà. Ta định cái chí-hướng cho bền, dụng cái công-phu cho chín; cái thì giờ năm cũ của ta đã qua mất rồi mà cái thì giờ năm mới của ta đây phải bảo phải tiếc lắm, sự học của ta phải mỗi năm mỗi tiến, cho chóng đến ngày thành-lập để lo báo đáp cái công ơn khó nhọc của cha mẹ ta, thành-tựu cái hi-vọng tương-lai của nhà ta, của nước ta, ấy là cái khởi niệm của ta trong buổi khai trường năm mới này vậy. Chẳng biết các cậu thiếu-niên ta có cùng một cái cảm-tưởng như thế không?

T.

Tin-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 14 Février 1924

Việc nước Đức

Tin Coblence. — Đảng cộng-sản quấy loạn ở Solingen, và ở Bruhl.

Bọn biểu-tuỳ và binh cảnh sát vậy đảng biệt lập tại Kaiserslautern; đảng biệt lập có khi-giới chống-cự lại. Mười người chết, và nhiều người bị thương.

Hội đồng tổng ủy-viên cử một hội đồng riêng có đô đại-biểu Pháp-Bỉ-Anh đến đất Palatinat để đặt lại trật tự. Hội-đồng thiết quân-luật ở Pirmasens, và bãi các hội quốc-dân. Hội đồng lại cấm đi đêm.

Những người quấy rối phải đem dẫn tòa án binh xét án.

Tin Berlin. — Đảng cộng-sản biểu tình ở Hambourg và ở Koenigsberg. Hiện nay đã được yên-ổn.

Ba nhà ngân-hàng ở Bade thu tiền đổi lấy mười tiền tệ kim-khí qua, thì nhà quốc-hội ngân hàng kuông buôn bán với ba nhà ngân-hàng ấy nữa.

Ngày hôm qua M. Stresemann hội nghị với quan đại-sứ Pháp trong một giờ đồng-hồ.

Các báo nói rằng đảng cộng-sản dự bị để quấy rối trong khắp các địa hạt nước Đức. Hiện sở cảnh-sát đã phòng bị mọi việc.

Mấy tờ báo nói rằng chương trình của đảng cộng-sản lại hoãn đến ngày 20 février là buổi nghị-viện bắt đầu họp mới thi hành.

Phần nhiều hội-viên trong hội-đồng giám-định Dawes khởi hành ở Berlin buổi chiều hôm nay. Buổi trưa quan thủ-tướng nước Đức sẽ tiếp đại-tướng Dawes

Tại Thượ-dân nghị-viện Pháp

Nghị-viện đã bắt đầu bàn khoản thứ ba nói về việc tăng các thứ thuế ấy 2 phần mười. M. Eugerand và M. Tardieu có đọc diễn-văn, M. Klotz có nói dân Pasp phải đóng thuế nặng hoa dân hơn. Ông nói phải làm làm sao cho người Đức phải đóng thuế nặng bằng người Pháp đóng như các điều khoản trong hòa-nghị Versailles.

Cả mấy nhà buôn thấy nói thuế tăng lên hai phần mười, bèn tăng giá hàng-hóa lên 2 phần trăm, vậy chánh-phủ đã truyền bố nay mai sẽ đệ trình nghị-viện một bản dự án luật-pháp cấm việc tăng giá hàng hóa như thế.

Một tin dối sai

Chánh-phủ Hoa-kỳ có nói bản chánh-phủ không từng điều đình với nước Pháp việc nhượng thuộc-địa Antilles để trừ nợ chiến-tranh bao giờ. Tin ấy là một tin không có gì là bằng cứ cả. Chánh-phủ Pháp không có ý nhượng thuộc-địa nào cho ai cả.

Tại nghị-viện nước Anh

M. Macdonald đọc diễn-văn tại hạ nghị-viện nước Anh có nói: Khi ông lên cầm quyền-chính, thì cuộc giao-tế của hai nước Pháp Anh đương gặng nhau. Nhưng ông mong rằng trong mấy bữa nữa, hai nước sẽ hợp ý với nhau. Ông khen quan Poincaré sẵn lòng đồng lao cộng tác với chánh-phủ nước Anh. Ông hết lòng tán thành cho hội Vạn-quốc thêm tuổi thọ, ông nói hội Vạn-quốc và nước Nga cũng được đến lúc bấy giờ thì Hoa-kỳ tự khắc cũng vào.

Lord Haldane đọc diễn-văn tại thượng nghị-viện có nói: Nước Pháp có quyền được bồi thường về những sự tổn hại trong địa-hạt của mình. Nước Pháp chỉ mong được bình yên như nước Anh mong được bình yên vậy.

Camile, ngày 12 février 1924

Việc nước Mexique

Tin Vera Cruz. — Chiều hôm qua lính cách mệnh lại chiếm được Vera-Cruz, Corneda, Orisaba Đô-tướng Edwards Loy về đàng cách mệnh đã thiết quân-luật ở Vera-Cruz. Một vài nơi có xảy ra việc cướp bóc. Nhân dân không có việc làm, và không có cai ăn rất là oan ban.

Việc nước Áo

Tuyết lở hại rất nhiều.

Ba chục người bị hại.

MỘT CON RUỒI SINH SẢN ĐƯỢC BAO NHIÊU CON

Một nhà văn-vật học Hoa-kỳ tên là Howard tính ra rằng một con ruồi đẻ ra vào độ khoảng ngày 15 avril nếu trứng nó đẻ ra đều nở cả, và nếu ruồi cháu ruồi chắt nở ra, sống lâu cả không chết thì đến ngày 3 septembre cùng một năm ấy, con cháu chắt chút của nó cộng tất 350.000.000 triệu con.

Con cháu chắt chút con ruồi ấy tính ra như sau này

Đời thứ nhất	2
Đời thứ nhì	120
Đời thứ ba	7.2 0
Đời thứ tư	432.000
Đời thứ năm	25.920.000
Đời thứ sau	1.555.200.000
Đời thứ bảy	93.312.000.000
Đời thứ tám	5.598.720.000.000
Đời thứ chín	335.923.200.000.000

336.000.000 triệu 1 Than-thể con ruồi đẻ được 1 phân. Giả-sử ta đem 336.000.000 triệu con ruồi nói đâu lại với nhau, thì được một cái dây dài độ 3.360 triệu kilomètres, nghĩa là 20 lần từ mặt đất đến mặt trời. Giả sử bấy nhiêu con ruồi bay lên, thì thành ra một đám mây đen phủ kín được cả tháp Eiffel tự châu đến đầu vậy.

Quốc-dân thường-thức

Cách đánh những mặt bàn mặt ghế bằng đá-hoa cho bóng

Sonde	Thanh-điêm.
Pierre ponce . . .	Đá bọt.
Chaux	Vôi.

Ba thứ đó bình phân nhau, tán ra, rây cho rất nhỏ. Rồi hòa với nước lã. Liều chừng hòa cho vừa giẻo thì thôi.

Khi muốn đánh một cái mặt bàn thuốc đó vào mặt đá, để cho rõ khô, đoạn rồi lấy một cái bao chải mềm mà đanh. Đánh xong lấy khăn-lau mà lau, thì mặt-đa bóng loang ngay có thể soi gương được.

Cách giặt áo lông-cừu

Áo lông-cừu mặc lâu ngày mà nó vàng ra, không thể đem ngâm nước mà giặt được. Muốn giặt cho trắng, thì phải vào mùa có củ-cải mới được.

Giải áo lông ra, bỏ cái củ-cải ra làm tư, cắm những miếng củ-cải ấy vào chỉnh. Chùi khắp rồi thì đem ra mà chùi. Những khi phơi thì phải nắng phơi. Những khi phơi thì phải nhớ lấy một mảnh lượt mỏng hoặc mảnh xô mà phủ lên trốc áo, đừng để cho những cái dây tơ-hồng bay trên trời bám vào. Nếu để cho dây tơ-hồng bám vào lông-cừu thì thường hay sinh ra một thứ sâu nó cắt đứt hết lông.

HÀI ĐÀM

Chuyện văn-minh

I

— Cũng may, giá mà xe-hỏa có ra trong cái lúc nước ta còn hủ-lậu, thì lắm bà ngã lăn chiêng trên đường sắt!

— Thưa ngài, tại làm sao thế?

— Thưa bà, ngày xưa đàn ông chúng tôi chưa văn-minh như bây giờ đề biết rằng các bà lên xe xuống xe thường hay ngã thì phải đỡ cái *phía đàng sau*!

II

Cũng may, trời văn minh chung chứ nếu chỉ riêng cho đàn-ông thì công ti xe hỏa lỗ vốn xiểng-liểng!

Tại làm sao thế?

Bởi vì ngày xưa ta còn hủ-lậu thì đàn bà thường không ra khỏi cửa mà đàn ông trí nọ mải đây.

Bây giờ ta đã văn-minh đàn bà cũng nâng đi dây đi đó mà đàn ông biết thêm được cái các *theo đuôi đàn-bà*.

Thưa ngài, nếu thời buổi bây giờ mà đàn-bà lại là đàn bà hủ-lậu không ra khỏi cửa đàn ông lại là đàn-ông văn-minh cứ quanh-quẩn ở phía ..... đàn-bà thì xe hỏa lấy ai làm hành-khách!

Sơn-phong.

Tự do diễn đàn

Cũ mới như nhau

Hai cái văn-minh cũ mới ngày nay đương dung hợp, đương giao-hoán với nhau, một cái yếu, một cái mạnh, một cái nhỏ, một cái to, ai chẳng biết rằng mạnh hay yếu dở, mà cái yếu phải nhờ cái mạnh mới xong. Vậy mà có người còn cứ khăng khăng không chịu cái mới là hay là phải, nhất là bảo rằng hai cái không thể dung-hợp được với nhau, vì cái lý nó phản trái nhau vậy:

Lẽ thứ nhất thì cho rằng: nam nữ Âu-châu không được phân biệt, người đàn bà không có cái vẻ nhu-mì yếu-điệu, khép nép nghiêm trang, sợ tệ xiểu lòng nam-tử, thì luân-lý không được toàn... Tưởng thế là lắm rồi đó; không biết rằng trong cái dân-tộc người ta có đủ những kiện-tướng hùng binh của quân-đội pháp-luật đi khắp các nơi để dẫn áp mọi người không được phạm đến cái quyền tự-do của người khác, tức là muốn cho không ai phạm được cái quyền tự-do của mình, thì mình cũng đừng phạm cái quyền tự-do của kẻ khác, vậy thì tuy thị là luật pháp mà đã nghiêm-nhiên là thành lý báo-ứng rất công rồi; sau nữa người nào cũng có thân giáo-dục hô-vẻ linh-hồn, xưa dưỡi cái giống ma quỉ dục-tình đi hết, cho nên người ta lấm người giao-hữu với nhau quên đứt cái tình trai gái, đi chỉ không biết mình thuộc về giống gì. Người đàn bà đã được hóa-công ô-điểm cho cái sắc đẹp bề ngoài, lại tự mình gây lấy cái đức với cái trí đẹp bề trong, đi đứng mạnh mẽ mà nghiêm-trang, đỏ mặc không sắc sỡ mà diệm-lệ, cơn mắt ngay thẳng, miệng nói nhâu từ, ai trông thấy mà chẳng kính chẳng phục, chẳng tín-ngưỡng như một vị thiên-thần, khi nào còn dám xát gần, dám đem con mắt gian tham mà gắn cắp ái-tình của người ta được... Tuy vậy người trong xã-hội mình là cái xã-hội giáo-dục chửa có khai-thông, tưởng chưa nên a-dua bắt chước những cách giao-thiệp của người, duy cũng nên bắt chước lấy cái điệu cách ngôn-ngữ cử-động ăn mặc điểm-trang của người ta cho quen đã.

Lẽ thứ hai, cũng có người nghe thấy cái lịch-sử cuộc chiến-tranh sẩu thảm vừa rồi, đã vội phê rằng: dân-tộc Âu-châu ăn ở với nhau không được hòa bình yên ổn... Nhưng phải biết rằng đó là do mấy dân-tộc mặc áo văn-minh lấy cường-quyền mà áp-chế nhân-loại, chứ trong dân-tộc đồng-bào người ta ăn ở với nhau thì rất là ái-tình bình-đẳng, tựu-trung ít khi cũng có xô đi đẩy chút, thì đó là do những người chưa được đồng-đẳng, chen vào hàng lũ để thi nhau mà chạy cho đến cái cõi văn-minh. Chớ như dân-tộc Đông-phương bề ngoài tuy mặc cái áo yên-bàn mà ở trong mỗi người lại muốn trèo lên trên nhau một bậc, chồng chất đè ép lẫn nhau, những người bị bẹp ở dưới cứ để yên mà chết ngạt, không dám mở mặt cất đầu lên, nhất là ngày nay mỗi người lại đeo gắt bắt bao nhiêu là tiền là bạc, thì sự đè nén lẫn lại càng đau đớn nặng nề. Nhưng mà dù Đông dù Tây đằng nào trong xã-hội cũng cần phải có trật-tự để cho người ta có hy-vọng cho phân biệt người nọ với người kia, thì xã-hội mới có cơ tiến-hóa, nếu không thì chẳng bao lâu xã-hội cũng bị tiêu-diệt mất thôi, duy cái trật-tự này là thuộc về danh-dự như tinh-thần học-thức với kỹ-thuật tài-năng. Ở Đông-phương ta ngày xưa như ông Khổng ông Mạnh cũng không phải là không có cái tư-tưởng hiếu-danh như thế, các ngài tuy là nhà giáo-dục đạo-đức, mà cũng muốn thạm dự vào quyền chính-trị, nghĩa là cũng cầu cạnh ra làm quan, song không phải là mong lấy công-danh hiển quí cho mình, mà là mong tiến-hóa văn-minh cho xã-hội, bởi vì muốn cho lời nói hay nói phải của mình lọt được vào tai người trên kẻ dưới, thì mình tuy có tài-đức nhưng cũng phải có thế-lực mới nói xong. Nhưng mà cái thời bấy giờ đã là văn-minh mạt hội, nên hai ngài cũng còn ở cái địa-vị kém người, mà thành ra cái đạo của mình không thực-hành được, chẳng qua chỉ là lý-luận mà thôi; muốn thực-hành được thì phải ở cái chỗ tối-cao tuyệt đối như nhị-đế tam-vương, hễ mình là người tài đức vô-song thì mới vị thiên hạ lệ-dân mà cầm quyền chúa-tể, nếu sau khi mình đã mất ngôi lên ngồi báu, ma trong thiên-hạ còn có người tài đức hơn mình thì vui lòng mà thiện-nhượng, ngôi báu ấy chẳng qua là cái cơ-quan để mà truyền-bá đạo-thống của mình, (tức là quyền lập-pháp hành-pháp) cho sức mạnh thu thiên-hạ mới tuân theo. Mà trái lại thì nếu đem cái cơ-quan mạnh lớn ấy truyền-bá cái đạo chẳng hay thì thiên-hạ cũng theo đi như nước chảy. Tiếc thay! giá không phải cái trở-lực đi-truyền như thế thì làm gì mà chẳng ứng-dụng được cái đạo-lý Khổng-Mạnh ra đời, rồi lại nhân pha lối mở đường mà phát-minh ra các khoa học, thì có lẽ đân-tộc Đông-phương đã nhiều khoa-học tinh-lương hơn bên Âu-Mỹ ngày nay rồi. Bởi vì trừ ra không kể cái đạo-lý của ông Khổng-tử phép lập-giáo có điều uẩn-áo hỗn nhiên, không mấy người hiểu, chớ như ông Mạnh-tử thì đã nghiêm-nhiên là một khoa học có lẽ hơn cả thế-giới về thời bấy giờ, vì mình ông kiêm-thông cả mấy khoa học: nào luân-lý nào chính-trị, nào giao-dục, nào kinh-tế, nào thực-nghiệp, nào ngôn luận, nào văn-chương; ông lại khéo đem vật-lý ma thi-dụ để cho người nghe thông tai sáng mắt chóng hiểu lợi lẽ của mình, thật là cái đồ thi-nghiệm vô hình đem cho người nghe cái sự hiểu mau các lẽ trong các khoa học mình được. Các khoa-học cách-tri, lý, hóa chắc cũng là khởi-điểm tự những cáu lấy vật-lý thi-dụ trong khoa ngôn-luận mà ra, đều đó thật là đích xác lắm vậy, thử xem những câu cổ-ngữ Âu-châu là thi-dụ một cách khôn-khéo gấy gọn sáng sủa rõ ràng, cho đến gần đây đã phát-minh ra khoa-học cách-trí thì học-giả bên Âu thường đem vật-lý trong khoa lý mà thí-dụ cho những lời lẽ giảng cứu trong các khoa học tự-nhiên, giúp cho người nghe chóng hiểu, thì đủ biết vậy..... Cũng vì học-giả Đông-phương vẻ sau bỏ mất cái thi-dụ ngụ-ngôn rồi hóa ra lối văn-chương phù-phiếm phẳng phất như gió cuốn bạc bay nghe rồi thì tan đi hết, đi chỉ còn sót một khoa luân-lý không phải là không có giảng-ma, nhưng cũng bị luồng sóng hư-vấn đánh tan đi hết. Cái dư ba của luồng sóng oan-nghiệt ấy đã đánh tan con đường luân-lý, nên mới đánh vỡ cả con đường lý-thi trong xã-hội, đến nỗi ngày nay đắp bao nhiêu dư-luận vào cũng không chống ngăn được nữa.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Luận giả sở dĩ lạm viết bài này là mục-đích để chứng rằng: dù Đông dù Tây cái lý cũng chỉ có một, có một cái lý chung, gọi là công-lý hay là thiên-lý bao trùm hết cả vũ-trụ, chớ không những là một cái điểm địa cầu này; đã gọi là công-lý thì bao giờ cũng thẳng cũng ngay, chớ không có cái lý nào dạy cho người đời những cái queo cái đở. Duy Tây-phương người ta chịu nghiên-cứu phat-minh tiếp theo từ đạo-lý cổ-thời – (cũng như ta đạo Khổng-Mạnh, hay là lại có phần hơn) – không dời nào chịu dừng, nên đến nay đã có gặp Đông-phương nhiều, vì vậy các nhà học giả ta còn đứng ở nơi thấp, không nom thấu đến nơi tuyệt đỉnh cái thập vẫn-minh người ta vay-đập liều tiếp hàng mấy ngàn năm nên có kẻ còn đem bọng hoài-ngại, bước còn chập-mẻ rằng: thế nào cũng phải giữ gìn lấy nền-nếp cũ, tức là đương cái mưu bảo tồn quốc túy này; ý-kiến ấy không phải là không tốt không hay, song nào có phân-biệt cái nào là quốc-túy của mình, mà phần nhiều lại bảo-tồn từ cái ảnh-hưởng Trung-hoa chi quốc-túy ấy đã xa lạc mất đạo Khổng Mạnh rồi; cái quốc-túy ấy trước thế-kỷ đây họ vẫn đem sang đãi với anh em bên này một cách độc-ác quá. Bây giờ chính ngay nước ấy cũng đã tỉnh ra rằng cái quốc túy của mình là đỏ, bỏ đi theo học-thuật Thái-Tây rồi. Quốc-túy của ta là gì? là tôn-giáo, là mỹ-thuật là tục phụng cả tự tổ-tiên, là luân-lý trong gia-tộc. Bảo-là giữ lấy giữ cũ, nhưng lại phải theo lẽ tiến-hóa trong vũ-trụ mà cải-lương tổ-chức cho rộng cho hay, cho thích-hợp với vạn-mình trong thế-giới, bởi vì ngày nay nhân-loại đã lớn khôn, sự gì ít ra cũng phải lấy cả thế-gian làm mục-đích. Kia như ngày xưa nhân-loại hãy còn thơ ngây, mà phàm một sự gì hết thảy cái nữa địa-cầu về Đông cũng còn theo một nước đan-anh là dân Trung quốc cũng là cái lẽ người mạnh bao giờ cái thể-chức cũng phải đưa g ất kẻ yếu mà thôi.

Vả lại những cái Âu-tây người ta tín-ngưỡng, người ta cần-dùng, có trải với tâm-lý với tri-tuệ với cảm-tình của mình đâu người ta cũng có tôn giáo, có Mỹ-thuật, có luân-lý, luân-lý người ta cũng có cha mẹ, có vợ chồng, có anh em, có chúng bạn, có người trên có kẻ dưới, có mọi người, duy có khác-biệt là khác-biệt của mình thấp mà của người cao, người tự-do mà của mình cưỡng-bách, của mình áp-chế mà của người ái tình.

Chúng tôi nói thế không khỏi có người phê bình cho chúng tôi làm giảm danh-dự của tổ-quốc, của đồng bào; nhưng phải biết cho rằng những điều khuyết-điểm đó đều bị dân Tàu cưỡng-áp, cũng không phải là dân-trí ta không thông-minh, bởi vì trời sinh ra ai cũng có các bộ-phận, vì dù trên con đường tiến-bộ của cõi Á-đông không bị cái xe to tải nặng là dân-tộc Trung-hoa chắn lấp đi thì ta cũng vượt lên đến trình-độ rất cao rồi. Cái học không ở trong bọng một người về dân-tộc nào mà lỏi ra, cái học là của chung của ở trong tạo vật; tạo-vật sinh ra người ta cho cái vốn là tâm hồn tri-tuệ để lấy mà khai-phá cái thuần-lý vật-lý trong vũ-trụ hoàng-vu, thu lấy lợi mà di-chúc cho đời sau được nhiều tư-bản rồi thì nỗi đời khai-khẩn rộng ra sinh lắm quả hoa 15v mà cùng dâng những linh-hồn người trước có công, ngư trên bàn thờ thiên-không sáng rực những đèn cùng nến.... Nữa lại đem chân vùi vốn ấy vào khu đất phong tục tối tăm, thật phạm một cái tội vi-mệnh với trời, sẽ phải bị đầy vào ngục tối.

Quản-Chi

Cuộc thi thơ

Của Nhó-rai-Quyền nổ-si

MDCCXLI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Qua Giám ai ơi đừng lại trông.
Đạo thống đã gây nền quốc-túy,
Giống nòi nhờ dậy bởi văn-phong.
Mưa Âu gió Á dâu lay chuyển,
Miếu Lý bia Lê vững chẳng rung.
Vịnh thưởng khu khư người trọng |đạo,
Ai hay nhi-nữ cũng anh hùng.

Lê-xuân Chước
8, Rue de la Laque, Hanoi

MDCCLXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cũ ai còn đứng lại trông.
Đạo-thống sông Thu nền Trần Bắc,
Cung-tường nước Lỗ cột Kinh Đông.
Kia nghiêm hồ Nguyệt chan đông Nhị
Nọ gạc lâu Khuê ngất đỉnh Nùng
Bệ Lý bia Lê hương khói Nguyễn.
Nhẽ trời ai chẳng một lòng chung

MDCCLXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Vẫn thực nho-gia đã nổi dòng.
Nọ Lý lâu Khuê nền quốc sắc,
Kia Lê hồ Nguyệt dấu thi song.
Đậm nồng hương lửa lòng kim cổ,
Ghi tạc son vàng dạ thủy chung.
Bến Nhị ngưa xe như nước chảy,
Mặc ai tích lục với thanh hồng

Ng-chi Thuần, Thai-nguyên

MDCCLXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Muôn kiếp thanh danh cõi Lạc-Hồng
Tượng thánh hiền còn nơi cửa Giám,
Bia khoa giáp đứng khắp non Nùng
Cảnh vàng là ngọc cây xưa lắm,
Mây khí nhà in lối mới đông.
Trung nghĩa cương thường nhiều ở |đó,
Rồi sinh hóa học giống Tiên Rồng.

Nguyễn-xuân-Đông
Làng Nang-xá, Phu tho

MDCCLXV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Vẫn vẫn còn đây miếu vẫn sùng.
Thanh quách đất thường xưa chứa |trước,
Đương dân trời mở thánh hiền chung.
Họ tên nghìn phật hai hàng đó,
Mưa gió năm châu hồn trụ đồng.
Quốc túy ấy ai lên tiếng gọi,
Bóng chiều xế gác giới reo Rồng.

Diệp-nhất Sử
Làng Qua bò, Hai-dương

MDCCLXVI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Vẫn-miếu nghìn năm dạo vẫn sùng,
Khí vượng Nùng Tô non nước cũ,
Nền văn Thủ Tử lửa nhang chung.
Thư để gửi Ngư khi ra Bắc,
Đức nhớ xe Chu lúc đã Đông.
Nam hòa gương treo lòi Không giới,
Tụng trì lọ phải cửa không không.

Mai-âu-Tuyết
Làng Bạch-mai, Hà-đông

MDCCLXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nguyễn, Lý, Trần, Lê miếu mạo |chung.
Đạo Khổng rõ truyền lưng đất Bắc
Rừng nho lan rộng khắp trời Đông.
Nét vàng bia đá đà in thơm mãi,
Ngọn đuốc văn-minh sáng về chung.
Một mối tư-văn trời chửa dứt,
Khí thiêng còn mã nước non Hồng.

Bùi-duy Bé
Làng Yên trì, Quảng yên

MDCCLXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Vẫn đã thời thi đạo vẫn sùng
Ngọn lửa nhà Tần đà tắt hẳn,
Nền nhà nọ Lỗ ngất vô cùng
Cương thường mở mặt người Nam-|Việt
Đạo đức gây nên cõi Á-Đông.
Thành quách trải bao phen bể cải,
Miếu còn bền vững đạo còn mong.

Nguyễn văn Nguyên
Làng Hành-thiện, Nam-định

MDCCLXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Tổ-sương kia đẹp mặt không?
Sơ, cửa tam-quan gương bến Nhị
Vẻ tường sổ nhân bút non Nùng
Mở sân tai-lê quan ta Kỳ Bắc,
Dựng cột cương-thường vững Á-đông
Còn nước còn non còn thánh giáo,
Vui non hàm-trượng gió xuân phong.

MDCCLXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng xa xem khiến chạnh lòng
Thủ Tử cung tường cao mấy nhận,
Nhị Nùng phong thủy đổi ba trùng.
Sân ngọc nét mực kinh lân chép,
Cửa rạng màu son ấn Lỗ phong
Thấy cảnh càng vui vui lại cảm,
Cảm vì hiền hỏi mấy thu đông.

Trần-phong Quang
Làng Chanh-thanh, Qui-nhơn

MDCCLXXI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn-miếu xưa nay vẫn kính sùng.
Gác Lý vững vàng nền quốc-túy,
Bia Lê bền chặt gốc nho-phong
Khuê-văn chữ tạc vàng chưa nhạt,
Sông Nhị trăng soi bóng vẫn trong
Bao trải mưa Âu cùng gió Á,
Cột đồng vẫn vững với non sông.

Đoàn-bu Mùi
Trường Pháp-Việt, Hải-phòng

MDCCLXXII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu thánh xưa nay giữa Nhị Nùng
Hồng Lạc xây nền nên cõ-quốc,
Cương thường vậy dựng giống nho-|phong.
Nào ai bia bảng nào ai biết,
Hay có cùng tường hẳn có trong
Thi nhất mấy người qua cửa Khổng,
Xuân thu hai chữ phải ghi lòng.

MDCCLXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Bia miếu rêu phong kín mấy trung.
Hồ Kiếm chắp chồng nền cõ quốc,
Thành Rồng phẳng phất giống nho-|phong.
Dấu ai lương đống trong trời đất,
Phải nhớ giang-sơn giữa Nhị Nùng.
Nhân lại những người tài mất đó,
Anh thư con sinh nữa anh-hùng.

MDCCLXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu thánh xưa nay bốn bể trông.
Thủ Tử chầy qua đường nước Nhị.
Xuân Thu hương ngát giới non Nùng.
Để đô thành cũ lâu đài mới,
Tôn-miếu nhà riêng giáo-dục chung.
Hai chữ cương-thường ghi tạc để,
Mặc đầu Á-vũ mặc Âu-phong.

Vũ- âu-Liên
Làng Trinh-nguyên, Hà-tĩnh

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 15 độ
15 giờ 16 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch
Thứ bảy, 16 Février 1924
S. Julienne
Âm-lịch
12 tháng giêng năm Giáp-tí
Ngày Ất sửu
Hành: Kim, Sao: Liễu, Trực: Bế.
Kỵ: Tai-chủng, Quan tế.
Chư sự bất nghi

Giá bạc. — Kể từ ngày 15 Février 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 11 l. 80.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 15 février 1924* : 3%. 53.85. — 4%. 1917 58. 4%. 1918 57.20. 5%. 1915-1916 68,10. — 5%. 1920 84.75. — 5%. 1920 80.10.

Tin tàu. — Tàu *Porthos* ở Pháp sang, chiều ngày 16 février 1924 tới Singapour.

Tàu *Chantilly* khởi hành ở Saigon đi Tourane và Haiphong 17 février 1924, hồi 10 giờ sang.

Quan Toàn-quyền đến thăm hội Khai-trí. — Trước khi quan Toàn-quyền đã nhận lời đến tối 1er mars thì lại hội Khai-trí, nhưng nay lại có lời xin hoãn đến tối thứ ba 4 mars.

Hội-đồng thành-phố Hội-đồng thành-phố đến tối thứ sau 22 février sẽ họp kỳ thường lệ tại tòa Đốc-lý. Trong những việc ban thì có việc sang số cho tiêu, từ cam on của hội Công-ích, của hội Thể-thao *Union Sportive Hanoienne*, tờ của Hội xe đạp xin tiền trợ cấp, đơn tuỳnh cầu của các công hội viên Annam về việc làm nhà, việc nhà Văn báo, việc trùng rạp hát tường tây và cuối năm nay.

Những người các xứ thuộc-địa tại Paris. Có tin ở Đại-pháp sang rằng tại Thuộc-địa-bộ ở Paris, nay mới lập ra một sở kiểm-sát và trợ-tế những người các xứ thuộc-địa ở tại Đại-pháp. Sở này thuộc quyền quan Giám-đốc, không coi về việc binh tại Thuộc-địa-bộ ở Paris.

Ngoài cái nhiệm-vụ hiện nay thuộc về quan Giám-đốc các ngạch binh-sĩ Đông-pháp cung là quan Giám-đốc những linh thợ Madagascar thì sở kiểm-sát và trợ-tế những linh thuộc-địa mới lập ra tại Thuộc-địa-bộ, lại độ đâu cho những người các xứ thuộc-địa cùng là các xứ thuộc quyền Đại-pháp bảo-hộ nữa. Lại góp nhặt những tin tức cùng là sưu-tập hết cuộc cáo-trình về hiện-tình vật-chất và tinh-thần các người thuộc-địa ở tại Đại-pháp.

Sở này giữ cái địa-vị làm môi-giới cho những người thuộc-địa với các cảnh-phủ thuộc-địa cùng là Thuộc-địa-bộ, Nội-vụ-bộ, Binh-bộ, Thủy-bộ về những vấn-đề can-thiệp đến những người các xứ thuộc-địa hay là bảo hộ thuộc quyền sở lý kiểm-sát.

Chức đồng-lý sở này thì giao cho quan Đông pháp binh-vụ tổng giám-đốc.

Quan Đồng-lý mà cần dùng đến các viên chức để giúp việc thì sẽ cử trong ngạch các quan đương tòng sự tại các sở thuộc-địa, như là tại phủ Toàn-quyền Đông pháp, cùng là các phủ Toàn-quyền tại Phi-châu chỉ tây, tại xứ Madagascar, v. v.

Hội xe-đạp. Hội-đồng xét cuộc thi lấy giải vô địch tại Bắc-kỳ chạy 100 kilomètres ngày chủ nhật trước thì chiều hôm kia đã họp để quyết định về việc thưởng.

Những người thi phạm vào điều-lệ của hội đều phải phạt cả. Như Bồng được thứ năm và Công được thứ sáu đều không được kể là đi thi bữa lấy và phải để ra ngoài các cuộc thi trong hạn 3 tháng vì phạt bực 2 đồng vì lúc ở Sơn-tây trở về có theo sau cái ô-tô vận-tải mà đi. Tuy rằng đoạn đi nhờ không được là bao, song ít thế nào mặc lòng cũng là có phạm vào điều-lệ.

Những người chạy giỏi như là Bồng, đã nổi tiếng trong cuộc Nam-định vừa rồi, cái sức có thể đấu được với mọi người mà lại làm điều thi cũng đáng tiếc lắm thay.

Cái sự phạt nghiêm khắc mà Bồng vừa phải chịu đó tức là một bài học hay cho anh ta về việc đua sau này, nhưng ta mong rằng Hội xe-đạp sẽ lấy đại-lượng mà giảm hơn sự phạt lấy cho Bồng với Công để công-chúng khỏi thiệt mất cái thú được xem hai người Nam ta chạy giỏi có tăng xưa nay.

Bữa ấy hội lại phạt cả anh Ông người sau này:

Pen-Pennic, một thằng để ra ngoài cuộc và 2 đồng bạc phạt vì đã bỏ thi rồi lại còn chạy kèm với hai người thi khác, du người ta can cũng không nghe vì đi kèm nữa thì có thể làm phi tiếng của người ta đi.

Cosia, 6 tháng để ra n, oái cuộc vì to tiếng trong lúc kiểm-soát.

Jean-Victor bị trách quở vì chậm thì giờ.

Bo é và Monachin, một người 5 đồng bạc phạt và một người 2 đồng vì đã xin biên tên rồi lại không thi.

Sau khi đã xét các giấy kiểm-soát ở các nơi thì hội-đồng xướng danh những người ứng thi được thưởng trên dưới như sau này:

Thứ 1 : Monsérat và Marc hai người cùng chạy hết 3 giờ 7 phút.
— 3 : Le Stumph, 3 giờ 9 phút, 1 giây.
— 4 : Ettori, 3 giờ 10 phút, 20 giây.
— 5 : Cousin, 3 giờ 20 phút, 20 giây.
— 6 : Appéré 3 giờ 21 phút, 44 giây.
— 7 : Demauneffe 3 giờ 23 phút.
— 8 : Progin, 3 giờ 23 phút, 3 giây.
— 9 : Lê, 3 giờ 23 phút, 12 giây.
— 10 : Lebon, 3 giờ 26 phút, 30 giây.

Còn những người khác thì thứ tự như sau này:

Paris, Đương, Labous, Can, Bossard, Jochault, Maron, Hợi, Jean-Victor, Moreau, Li Tsoé, Fauconnet.

Chiều theo điều-lệ của hội thì hai người được giải nhất trên ấy là Monsérat và Marc còn phải thi lại với nhau để tranh lấy giải vô-địch. Nhưng vì Monsérat đến tuần lễ sau phải về Pháp, thì hai người đã điều-đình với hội cho đến chủ-nhật này sẽ lên trường xe đạp chạy thi 10 kilomètres mà thôi. Cứ những một cuộc ấy cũng đủ khiến cho công-chúng đến xem đông rồi.

Monsérat và Marc cả hai người đi 100 kilomètres hết có 3 giờ 7 phút đã tỏ ra là người có sức lực lắm, thật xứng đáng với cái chức vô địch ở Bắc-kỳ. Đến chủ-nhật này thì hai người sẽ tranh lấy chức ấy, nhưng dù về tay ai mặc lòng, hai người cũng đáng cho ta ngợi khen cả.

Le Stumph, Ettori, và Cousin cũng đáng khen lắm. Và tất cả những người thi cùng giỏi cả là ai chạy cũng trong khoảng thời gió rất ngắn mà thôi.

Sau nữa xin nhắc lại rằng ngoài cái cuộc giật giải vô địch của hai người ấy thì với nhau, thì tại trường xe-đạp chủ nhật này lại có những cuộc đua khác nữa, mà vui nhất là cuộc đua Hoa-ky.

RẠP CHỚP BÓNG PATHÉ

Chương-trình từ ngày thứ sáu 8 đến ngày thứ năm 14 Février 1924.

CHARLOT
Làm trò buồn cười
PATHÉ - REVUE
TRÒ XIẾC
10 hồi
Do Eddie Polo, là một tay
đại võ sĩ diễn
HỒI THỨ NHẤT
Một người đàn bà đi qua.
HỒI THỨ NHÌ
Chia làm 2 phần : một người quẫy rối.

Tòa án đệ nhị cấp. — M. Nguyễn-Sản tri-phủ hạng nhì thương-tá tỉnh Hưng-yên nay kiêm chức thẩm-phán dự thính tại tòa án đệ nhị cấp tỉnh ấy thay M. Nguyễn-văn-Thành đổi đi phủ Mỹ-đức.

Ngạch học-chính. — M. Lê-bá-Đạo, trợ giáo tập sự được thăng trợ-giáo thực-thụ hạng tám.

Tạ-văn-Nhu, trợ-giá phụ tá ở Lạng-điền, huyện Chương-mỹ (Hà-đông), được thăng trợ-giáo tập-sự.

Ngạch canh-nông. — M. Trần-nguyên-Chiểu, nông-cán hạng tư, nay bổ tòng sự tại sở ương cây ở Lạng-sơn.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Số 69

BÁ-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÚI-CẦM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là ai-tình tiểu-thuyết cũng được, mà cho là trinh-thám tiểu thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để cống-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-nhàn khiển-hứng trong khi tiêu-hậu trà-dư!

Người ấy nói :
— Thế chủ bác đi đâu?
Tôi nói :
— Nghe như bữa nay rịu mình.
Người ấy bỗng dùng tiếng Đức mà rằng :
— Bác nói không giống tiếng Đức.
Tôi cũng dùng tiếng Đức mà đáp rằng :
— Trước đây tôi đi tha phương cầu thực, ở Mỹ-châu lâu ngày cho nên hay quen nói tiếng Anh, còn như tiếng Đức là tiếng tổ-quốc, thì thỉnh thoảng mới nói đến, cho nên nói không được thạo lắm.
Người ấy nói :
— Thôi thế bác đi lấy tờ báo nước Đức đưa đây tôi, phu-quán tôi dặn tôi ngồi chờ đây.
Tôi cứ đầu, chạy đi lấy báo, rồi bảo một tên bồi khác đến đấy đứng hầu. Tôi thấy mụ ta hỏi câu vặn như thế, thì cũng lấy làm sơn lòng, bèn giả đò đến chỗ bàn sổ rờ sổ sách ra xem, tỏ đấy không đếu chủ mụ ta ngồi nữa.

Sau đó chừng năm phút, thì thấy cái cửa phòng kín mở ra, Hách-xứ ngó ra cửa, lấy tay vẫy tôi. Tôi vào xong thì Hách-xứ lại đóng chặt ngay cửa lại.

Tôi lấy làm la quá, trước kia tỏ ràng mắt tôi trông thấy bọn Hách-xứ cả thảy chín người vào đây, sao bây giờ chỉ thấy có Hách xứ và một người nữa là hai mà thôi, còn những người kia thì không biết biến đi đâng nào mất, trong không thấy đâu cả. Người ấy đang ngồi tựa bàn, điện mạo coi khác Hách-xứ nhiều lắm. Người hãy còn trẻ măng, mà mặt mũi coi cũng tuấn nhã, dẫu không ăn vận quần áo nhà binh, nhưng khí khái rõ ra một người quân nhân ở nơi hàng ngũ. Hai bàn tay trắng muốt, mà áo quần gọn ghẽ bảnh bao, tôi nghĩ người ấy tất là một người yếu nhân ở trong bọn này. Nghĩ vậy tôi bèn đứng theo lễ nhà binh, giơ tay lên trán chào. Người ấy thấy tôi chào thế, liền sẽ đưa mắt cho Hách-xứ, tựa hồ cho rằng thế cũng là người biết phép đấy. Đoạn rồi quay lại mà hỏi tôi rằng :
— Nhà ngươi tên là La-tư-cát-mật-đắc phải không?
Tôi nói :
— Vâng!
Người ấy nói :
— Nhà ngươi đã đầu quân ở Mỹ-anh-tư phải không?
Tôi nói :
— Vâng!
Người ấy nói :
— Ông nào làm tướng coi quân lúc bấy giờ?
Tôi nói :
— Quan Đại-tá Hoắc-tư-môn, ở liên-đội thứ 13.
Người ấy nói :
— Khi nhà người mãn-binh về, có văn-bằng gì không?
Cách tư-thắc đã đưa sẵn cho tôi một đạo văn-bằng giả, tôi vẫn bỏ trong túi, bấy giờ tôi bèn móc túi lấy ra đưa cho hắn xem. Hắn xem đi xem lại vừa xem vừa ngẫm trông, niên mạo tôi, thấy giống nhau như in, bấy giờ mới để bức văn-bằng xuống bàn, mà hỏi tôi rằng :
— Nhà ngươi nói tiếng Đức làm sao lại cứ lẫn có thổ-âm nước Anh vào là cớ gì?
Tôi nói :
— Ở nước Mỹ từ lúc bé.
Người ấy lại nói :
— Bây giờ ngươi xin vào hội, thì cái tôn chỉ của hội, ngươi đã biết rồi chứ?
Tôi nói :
Thưa đã.
Người ấy bèn trỏ phía góc phòng mà bảo tôi rằng :
Hãy lại chỗ kia đợi một lát.
Tôi bèn theo lời bảo, đến chỗ đó đứng đợi. Người ấy nói nhỏ với Hách-xứ cái chi không biết, rồi mới quay lại mà bảo tôi rằng :
— La-tư! Ta trao cho nhà ngươi vào hội. Rồi sẽ cho nhà ngươi được vào sở nghị-sự.
Tôi vẫn đứng theo lễ nhà-binh, thấy Hách-xứ khiêng dịch cái bàn ra, phục xuống đất mà bẩm vào một cái thứ máy gì đó không biết, tức thì thấy mặt đất rung động, rồi hé ra một chỗ, trông xuống thì thấy có một cái cầu thang đi thẳm thẳm mãi xuống dưới, đèn điện sáng chưng, thì ra chỗ đó là một cái hầm, rộng rãi khô ráo, bàn ghế bầy la liệt chẳng kém gì một cái phòng khách rất lớn ở trên mặt đất vậy. Trong hầm có bảy người đang ngồi nói chuyện, thấy tôi xuống thì ai nấy nín yên không nói nữa. Người trẻ tuổi bèn ngăn tôi đứng lại, rồi tiến đến nói với bảy người ấy. Tôi thấy trong bọn đó có một người ngồi cao hơn cả, người ấy dường như là một viên võ quan, mà làm thủ lĩnh cái đảng ấy.
Tôi hỏi Hách-xứ rằng :
— Người ấy là ai thế?
Hách-xứ nói :
— Cứ gọi là quan đại-úy đệ-thập, ngài không muốn cho ai biết phương danh của ngài.
Tôi nói :
— Lúc uống rượu ở ngoài hàng, tôi không thấy ngài, thế ngài đi lối nào mà đến đây được?
Hách-xứ lắc đầu, mỉm cười mà rằng :
— Việc ở đây thì anh không biết đâu mà hỏi.
Bấy giờ quan đại-úy đệ thập lấy tay vẫy tôi đến. Tôi liền chạy đến đứng chầm chầm như là đứng trước mặt một ông trưởng-quan vậy.
Quan đại-úy đệ-thập nói :
— Ta đã cho La-tư-cát-mật-đắc làm người trong hội rồi đấy.
Nói đoạn, quay lại tôi mà rằng :
— La-tư! Nhà ngươi đã vào hội thì phải biết việc hội mới được. Người phải nên lắng tai mà nghe lời ta nói.
Nói đến đấy lại hơi ngừng lại một chút, chúng nhân đều ngồi nín thin thít, không ai dám hé răng.
Tôi nói :
— Bẩm quan đại-úy! Ngài định sai chúng tôi việc gì?
Bỗng thấy có một người to béo chừng như là chồng cái mụ ngồi ở ngoài hàng kia thì phải, lấy tay vẫy tôi đến mà rằng :
— La-tư, anh sinh ở nước Đức phải không?
Tôi nói :
— Phải!
Người ấy nói :
— Vậy thì lòng anh cũng phải biết yêu tổ-quốc chứ!
Tôi nói :
— Tấm lòng yêu nước, không phút nào rời.
Người ấy nói :
— Nhân tâm ai là chẳng thế, nhưng bởi anh ở Mỹ-quốc đã lâu ngày, cho nên phải nỗi kỷ lại.
Người ấy nói rất là khoan thai, tôi nghe mà phải lấy làm sơn lòng, mọi người ở đấy xem chừng cũng đều có ý tôn kính người ấy cả. Người ấy lại nói:
— Mấy năm gần đây, người nước ta có người đỏ ra được một cái thời cục rất nguy; nước ta có một nước thù lớn, đêm ngày nó chỉ chăm chăm lo làm hại chẳng tộc mình mà thôi. Hoàng-đế nước ta và các quan cận thần, đông mưu thì thế ra việc gì, tất là bị họ phá, chứ không sao làm nổi. . .

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mê-ca.
15 chân-kính
Mặt pê kim có chất đọ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
2669

防海內河
泰金號正
茶名子獅
Hàn-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tầu Ô-long, Liên-tâm, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là KIM-THÁI, số nhà 140, ở phố Khach, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, và hiện tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3 cũng có một chi-điếm mới mở. Vậy xin kính mời các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thư đến bản hiệu mua cũng được.
Xin nhân cho kỹ các hiệu chè :
KIM-THÁI hiệu sư-tử ; CÔNG-THÁI hiệu kỳ-lân và LÂM-MẬU, tam-tỷ, ngũ-phúc, tam-nguyên.
Các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.
KIM-THÁI
Haiphong, phố Khách, số 140
Hanoi, phố hàng Ngang, số 3
2161

CÁO-BẠCH
Công-ty Mao-Canh có nhời kính-cáo các quý khách biết cho rằng đến hôm 1er Février 1924, chúng tôi sẽ mở một nhà hàng cơm « Café », có cả buồng cho thuê, ở tỉnh Cao bằng, Phố General Clamorgan.
Xin các quý-khách vãng lai tỉnh Cao-bằng chiếu-cố đến cho, chúng tôi cảm ơn lắm.
3768

XIN XEM CHO KỸ
Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng các bài chữa bệnh, đến khi tự mình lại mắc phải bệnh đó, sau nhờ mà làm ra thuốc đưa cho, thì chỉ có bệnh thời-thiếu. Vậy gọi có mấy lời cùng quí khách rõ chỗ : thuốc bổ-thận cường-dương của bản-hiệu tôi đã có hàng chục năm nay, hiệu lại rất nhiều vô.
- Nhà Báo-thuốc 54 Rue Paul Bert có đồng-hồ ba chuông mua ở ngay giữa phố Trang-tiền, số nhà 54, Hanoi. -
Nay kính,
Ets. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi

Chôn vụng - Lê-văn-Ty 48 tuổi và Lương-văn-Ba 40 tuổi hai người cũng thợ sơn nhà ở Cơ-xa-năm phạm tội đem chôn một người chết bệnh truyền-nhiễm mà không có giấy phép thì nay đã phải bắt để xét hỏi.

Dùng tem đóng dấu rồi. Theo lệnh của quan Biên-lý, sở mật-thám đã cho xét về việc một người dùng cái tem đóng dấu rồi mà giản vào thư khác.

BÁN HẠ GIÁ
Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói.	0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói.	0.10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (1 thanh thường, học sinh hộp bán xin mất hộp ba so với điếu ?	0.20
bánh	

Rạp hát Tây. Tối hôm qua, phường hát của ông Dupuis diễn tích Phi Phi, bi-kịch pha lẫn hài-kịch, chia làm ba hồi, các vai danh-ca vân y-phục rực rỡ vô cùng, bài-trí theo lối thượng-cổ rất hợp vào thế-kỷ ấy. Số là có một ông thợ đắp tượng, tuy đã già vẻ già, nhưng tính hãy còn lẳng lơ, một bữa có một ông bá-tước Ardiméđon lại thửa mấy bức tượng, sự tự nhiên gặp vợ ông kia.
Đôi bên ý hợp tâm đầu,
Khi tháo chẳng lọ là cầu mới nên
Một ông già kia thì dan díu với một ả làng chơi tên là Apasie, sự không may vợ lão bắt quả-tang, đổi, mới cho lão một chập tam bành.
Về sau đôi bên cũng hồi hận, trăm gian nghìn nỗi đều trút sạch, trong cảnh gia-đình bấy giờ hòa-thuận như xưa.
Các vai đào đóng tượng già đều không mặc y-phục, những ngón đeo điện ngũ sắc chiếu vào trong rất là ngoạn mục, lại đến cảnh cuối cùng có một trận tung hoa ngũ sắc rất vui. Khen thay ông Dupuis kén được các đào kép đích đáng ở các rạp hát lớn ở Kinh-đô mang sang giúp uy-tín cho thành-phố Hanoi Haiphong trong vụ trẻ này. Tiếc đây kỳ giả xin nói để thành-phố ta biết rằng ông Dupuis đã được thì cứ trong tu hát 1924-1925, mong rằng vụ hát 1924-1925, ông sẽ kéo thêm những vai danh ca cùng những tay âm nhạc như năm nay. M. Đ.

Ai tin. Bầu quán được tin buồn rằng nội-tướng M Nguyễn-văn-Hiền, thư-ký sở Thương chính Lang-sơn, tạ thế sáng hôm nay tại số 16 phố Tô-tịch, Hanoi. Năm nay hưởng linh 26 tuổi.
Mme Nguyễn-văn-Hiền là lệnh-ái cụ Nguyễn-khắc-Định, ban-tâm-viện thị-độc học-sĩ.
Ngày mai hồi 7 giờ rưỡi sáng sẽ cất-đám an táng tại nghĩa-địa làng Bạch-mai.
Bầu quán có tri chia buồn với quý quyến.

Việc rủi ro ô-tô. Một người bạn hát Tây là M. Kyriadès bị nạn ô-tô ở đường Hà-đông mà bầu quán đã nói trước thì sáng thứ ba vừa rồi đã phải khoan sọ tại nhà thương Saint-Paul. May ra thì chữa được.

Lớp học tối trường Nhân-bác. — Đến hôm thứ hai 18 Février này các lớp học tối (Cours Supérieur, Moyen et Elémentaire) trường Nhân-Bác lại sẽ bắt đầu khai học. Học-trò cũ hôm ấy lỗi 7 giờ lại trường, còn ai muốn xin theo các lớp học ấy, kịp gửi đơn đến xin tại trường học N° 89 Route de Huế.
Trường Nhân-bác lại cảo bạch

Thợ nề hành hung — Hai người thợ nề là Ng-văn-Nhã 28 tuổi và Hoàng-v-Thảo 19 tuổi nhà ở Thanh-trì đánh Vũ-khắc-Hung bị thương đều phải bắt để xét lời.

Ăn trộm của xe lửa. - Theo giấy ủy quyền của quan Dự-thẩm Hanoi sở Mật thám đã bắt hỏi tên Tuất phạm tội ăn cắp của công-ty xe-lửa Vân-nam.

VIỆC BẮC-KỲ
HAIPHONG

Con nước lên xuống. — Ngày thứ sáu 15 février 1924 :
Nước lên 24 phân vào hồi 1h29 ;
Nước xuống 12 phân vào hồi 1h22.
Ngày thứ bảy 16 février 1924 :
Nước lên 26 phân vào hồi 1h40 ;
Nước xuống 10 phân vào hồi 1h42.
Ngày chủ-nhật 17 février 1924 :
Nước lên 28 phân vào hồi 2h3 ;
Nước xuống 9 phân vào hồi 2h26.

Dân số thành-phố Hải-phòng. - Kể đến 31 janvier 1924 dân số thành-phố Hải-phòng cộng được là 100 049 nhân-đinh chia ra như sau này :

1 869	người Pháp
133	người Âu
51	người Nhật-bản
85 328	người Bắc-kỳ
358	người Trung-kỳ
81	người Nam-kỳ
13 843	người Trung-hoa
2 543	người lai Trung hoa
44	người Ấn-độ
172	người lai Pháp Nam
200	người Âu-tây trong ngạch Lục-quân
378	người bản xứ trong ngạch Lục-quân
16	người Âu-tây trong ngạch Thủy-quân
30	người bản xứ trong ngạch Thủy-quân

Tại tòa án — Sáng ngày thứ tư trước có phiên tòa bất thường họp để xử việc tên Trương văn-Tía và đồng bọn ăn cắp đồ của sở Xi-măng. Tòa xét xong kết án phạt mỗi tên 25 quan.

Mất xe đạp M Vanzan là nhà đóng xe và cho thuê xe ở phố Đầu-câu vừa có đơn trình một người lính tập thuê chiếc xe đạp đang giá 50 đồng mà không đem lại trả, nhưng lại không quen thuộc và biết tên tuổi người lính tập ấy.

Một gói quần áo. Người ta lại vừa nhặt được một gói bẩu cái áo người lớn và hai cái áo trẻ con ở địa-phận làng Hàng-kinh đem lại nộp sở Cẩm.

Chẳng đậu. - Những người ở vùng Hongay về đều phải chủng đậu trước khi bước chân vào thành-phố. Cách đó là phòng bị cho cả mọi người có điều gì khác đâu, thế mà nhiều người rồi mồm cũng nói nhảm cho thêm chuyện.

Chó cắn. - Con chó của M. Hoàng-văn Hạ ở ngõ Tchan-tong cắn cô bé tên là Vượng, 7 tuổi, cùng ở ngõ ấy đã đưa lên sở Thú-y xét nghiệm.
Có Ng thị-Trâm 19 tuổi, ở Lạc-viên vừa đến sở Cẩm trình rằng ngày hôm qua bị con chó của người láng giềng tên là Sáu Hiếu cắn phải chỗ ngang thắt lưng và cánh tay trái. Sáu Hiếu đã có giấy đó phải mang con chó ấy vào sở Thú y để xét nghiệm.

LAO-KAY

Tại châu Chapa. — M. Nguyễn-văn-Kỳ, quyền sung châu-uỷ Chapa, được thực thụ kể từ ngày 11 mars 1924

(Xem trang thứ tư).

HỎI BÁO NAM PHONG
Xem NAM-PHONG số 77 vừa rồi thì biết ông Tùng-Vân lại nghề thảo chương-trình theo lối hát-văn. Thiếm-chức muốn nhờ ông thảo giúp cái chương-trình cuộc thi vượu Cô-nhân (đố biết là ông bà nào) có câu rằng :
« 愛愛世界人如梦
« 盃盤交革丧亦非 »
« Thế giới mùa-mênh người dế ngủ,
« Văn-chương phù riếu tớ ra hề. »
Ông Tùng Vân người sao? chỉ xin ông nhớ cho rằng ai chiếm được giải quán-quân, kinh biếu một trăm cuốn Tài-sinh-duyên (sức-tích Minh-lệ Quân), mỗi cuốn giá 0$90.
Hi-đình, Nguyễn-văn-Tôi

Ai muốn tìm việc
Cần một người thư-ký đã đứng tuổi, và thạo chữ Pháp. Ai muốn làm xin lại hỏi : M. TRẦN VIẾT SOẠN, 12, Rue de la Chaux, Hanoi.

Cần dùng nhiều CAI ĐẦU THỰC GIỎI để đi làm trong miền Thanh-hóa.
Hỏi tại bản quán, từ 3 giờ đến 5 giờ chiều.

BẢN TIỆN NGHI
Một cái xe remise-limousine « Citroën » 10 mã-lực, dùng mới có tám tháng, xe còn tốt lắm. Nay muốn bán, giá là 1.450 $ 00.
Hỏi tại M. Georgenheim, à Đáp-cầu.
3764

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Engagements remboursables)
Nhiều ông giữ tiền trả bản quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI
Kính trình các quí khách biết : Bản hội mới soạn được một tích hát trong bộ tiểu thuyết Tàu rất hay Truyện chia làm 12 hồi, có 9 vai đào chính và các đào phụ Muốn biết rõ sự tích, mời quí khách đến xem luôn 6 tối thứ bảy, mỗi tối diễn 2 hồi.
Tối thứ bảy 16 février 1924 này sẽ diễn hai hồi : (Hồi thứ nhất và hồi thứ nhì).
Bán vé từ 5 giờ chiều

Tối thứ sáu 15 février 1924
TRẢM QUẬT THỂ NGUYỄN
Tối thứ bảy 16 février 1924
« CỬU MỸ ĐOẠT PHU »
Tích thứ nhất (diễn 2 hồi)
Khôn hay mộng triệu bất tường,
Người ta suy thịnh nhẽ thường xưa nay,
Họ Hồ ngộ biến từ nay
Rồi sau chín gối vẻ tay Tất Tùng.
Tối thứ bảy sau hát tiếp theo
Ngày chủ nhật 17 février 1924
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
TÀI TỬ ĐA TÌNH
(Hát chèo)
Tích thứ hai
TRIỆT GIANG PHỐ A-ĐẦU
(Trẻ-con diễn)
Tối chủ nhật 17 février 1924
HOÀNG LONG ỨNG MỘNG
Chiêm bao sao khéo la nhường.
Nỗi oan tình thiếp với chàng ai tin.
Lênh đênh tấy nỗi năm chìm.
Ngờ đâu phận cải duyên kim hợp đoàn.
Tối thứ hai 18 février 1924
TRẢI DUYÊN KHÔN ÉP

THÉATRE MUNICIPAL
Directeur : Maurice DUPUIS
Regisseur Général : Louis DEGRANGE
Secrétaire caissier : Michel DINCK
Tối thứ bảy 16 Février 1924
TICH THỨ NHẤT :
Son altesse n'est pas de bois
Hài-kịch rất buồn cười
TICH THỨ HAI :
La fille du Régiment
Hài-kịch, pha với nhạc-kịch
Tối chủ-nhật 17 Février 1924
La fille de Madame Angot
Hề kịch, pha với nhạc-kịch, các vai đào kép tối hôm ấy tổ hết tài ra phô trương ở trước sân khấu, và xin nhắc lại, buổi hát tối hôm ấy xin các cô đừng có đi xem, riêng cho bọn thiếu-niên mà thôi. — Vở kịch này rất là buồn cười mà ngộ-nghĩnh, về cảnh cuối cùng có một cuộc đánh ghen rất kịch-liệt. Thu được bao nhiêu, ông Dupuis sẽ phát thưởng riêng cho con hát (chœurs).
M. D.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc về những bình lạ, làm trò-cười cho trẻ con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!
Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 7 tháng năm niên-hiệu Khải-định thứ ba, tên Nội-các phụng lời chân phê rằng :
Chiếu nay đại đương phòng các MONTÈS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ để tăng ngũ đương qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị gởi cho qui được phong chế-ông để tỏ thanh-giá.
Khâm thẻ.

欽此
有此製造
奏准賜名
着賜獎勵
欽此
內閣奉
錄
勅
命
三
年
五
月
初
七
日
內
閣
大
學
士
兼
吏
部
尚
書
加
封
伯
爵
臣
阮
為
奏

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*
Bản-hiệu không cần phải vẽ những khuh kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.
Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Số 88

BÌNH SƠN LĂNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » lập tiếu kén chồng, lại ban cho một cái ấn kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỏn-hào xấc-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nàng *Sơn-đại* nói :
— Văn đâu hay thật, nhưng người chưa biết thế nào.
Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói :
— Người ta chỉ lo ngu-ngốc mà thôi, chứ nếu đã có tài thì dẫu xấu-xa thế nào, trông cũng có vẻ phong-nhã, không đến nỗi như diện-mạo những phường ngu ngốc. Đó là một điều ta có thể tưởng-tượng mà nghĩ biết được!
Nàng *Sơn-đại* cười mà bảo rằng:
— Mấy lời cao luận của chị, chẳng những biết xét tài, và lại biết xem tướng nữa!
Hai người cùng nhau cả cười, giở cuốn « *Trương tử-tân-biên* » ra xem kỹ từng bài một, xem đến bài nào thì hai người lại tươi-cười vui-vẻ, vỗ đùi khen hay. Khi mở sang trang sau, bỗng thấy một bài thơ đầu đề rằng: « *Hoạ bài thơ của Lãnh tiêu-thư mới 12 tuổi, đề miếu ông Mẫn-tử-khiên* ». Nàng *Lãnh-giang-tuyết* trông thấy bài thơ ấy thì bỗng kinh-ngạc mà rằng :
Thế này thì lạ thật !
Nàng *Sơn-đại* nói :
— Vì cớ chi mà chị lại có ý kinh-ngạc?
Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói :
— Việc này tôi vẫn định nói chuyện với tiêu-thư, mà từ bấy đến nay, chưa lúc nào nói đến. Số là khi tôi ở nhà tiếu Kinh, đi qua miếu ông *Mẫn-tử-khiên*, mới ghé vào xem. Trong khi cảm-hứng, có đề một bài thơ tứ-tuyệt ở trên tường. Tôi vừa quay đi chỗ khác thì bỗng thấy có người đã họa một bài đề ở bên cạnh, tức là bài thơ này, không sai một chữ nào. Tôi còn nhớ được cuối bài có lạc khoản rằng : « *Một người học-trò mới 16 tuổi, ở đất Lạc-dương, tên gọi Bình-như-hành phụng họa* »
Nàng *Sơn-đại* lại hỏi :
— Sau có gặp người nào không?
Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói:
— Khi tôi ra ngoài cửa miếu, bỗng gặp một chàng thư-sinh trạc độ 16 tuổi, Y-phục dẫu là một kẻ hàn-sĩ, nhưng diện-mạo khôi-ngô, có vẻ hơn người. Chàng nhìn thấy tôi ở trong miếu ra thì ngẩn-ngơ trông-ngóng, hình như muốn giải-tỏ cái ý họa thơ...
Nàng *Sơn-đại* lại hỏi :
— Rồi sau thế nào ?
Nàng *Lãnh giang tuyết* nói :
— Bấy giờ tôi vội xuống thuyền, không kịp nhìn lại nhưng đến bây-giờ, mộng-hồn vẫn còn phẳng phất, nghĩ thầm người ấy thật là một bậc tài-tử đời nay. Không hiểu cớ sao ngày nay bài thơ ấy lại ở trong cuốn « *Trương-tử-tân-biên* » này, hoặc giả người này tức là cái người mà tôi gặp ngày ấy! Chẳng hay cớ sao lại thay họ đổi tên, há chẳng phải là một việc lạ lùng sao!
Nàng *Sơn-đại* nói :
— Ái Nguyên-do như thế! Hoặc-giả vì nhập-tịch nơi khác mà thay họ đổi tên chăng. Muốn biết rõ việc này, tưởng cũng không khó. Chàng *Trương-đi* này đã muốn cầu-thân thì tất thế nào cũng có phen đến bái yết. Chị đã biết mặt thì khi nào chàng đến, sẽ nấp mà dòm xem có phải người ấy hay không? Nếu quả người ấy thì quyết-nhiên là chàng thay họ đổi tên, không còn phải bàn chi nữa.
Nàng *Lãnh giang-tuyết* nói :
— Tất phải như thế, mới biết được thật dối.
Hai người nói chuyện xong lại ở xem cuốn thơ thì bài được lại là một bài thơ « *Nhờ người con gái đề miếu ông Mẫn-tử-khiên* », cũng theo vần bài trước.
Nàng *Lãnh-giang-tuyết* xem xong, ngồi ngẫn người ra, rồi nghĩ thầm rằng : xem bài thơ này thì quả-nhiên là chẳng nhân bài thơ đề miếu mà có lòng lưu-luyến đến ta. Nàng ngẫm nghĩ hồi lâu, lòng lại nhủ lòng rằng: chàng đã có lòng lưu-luyến đến ta, có sao lại nhờ ta nói việc cầu-hôn với *Sơn* tiểu-thư. Nàng nghĩ quanh nghĩ quẩn, nét mặt bỗng thấy biến cải.
Nàng *Sơn-đại* hiểu ý, mới khuyên giải mà rằng :
— Xem kỹ bài thơ này thì quả-nhiên chàng có lòng lưu-luyến chị, quyết không lẽ nào lại còn cầu-hôn với em. Em chắc là việc này tất có sự sai-lầm chi đây!
Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói :
— Trong thư thân-phụ tôi viết rõ-ràng như thế, khi nào lại có sai-lầm!
Nàng *Sơn đại* nói :
Trong thư của lệnh-tôn-đường, dẫu nói rõ-ràng, nhưng xem bài thơ này thì quả không còn hồ-đồ chi nữa. Nếu không sai-lầm thì tất cũng ngoa-truyền chi đây. Bây giờ khó đoán được ra, lâu ngày sẽ biết!
Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói :
Sai-lầm hay không, chẳng nói làm chi, nhưng cứ như cái văn-tài này thì khiến người không thể quên được.
Nàng *Sơn-đại* nói :
— Người đã có tài thì tất có tình, nhưng em thiết-tưởng đa tình cũng thêm lụy vậy. Chàng thư-sinh này quyết không phải là người vô-tình, cứ xem hai bài thơ họa vần của chàng thì chàng đã chung-tình, hà-tất chị còn ay-náy, để khiến cho trong mình không được khoan-khoái.
Nàng *Lãnh giang-tuyết* nói :
Lời nói tiểu-thư, dẫu thấu lòng tôi, nhưng cái tình của con người ta, lúc sinh lúc diệt, không quyền tự mình. Vừa mới gặp-gỡ, phút đã phân-ly thì dẫn thế nào cũng không khỏi áy náy!
Nàng *Sơn-đại* nói :
— Nếu chàng không phải là kẻ chung-tình thì khi nào lại có những câu thơ như thế này. Chị chớ nên quá nghĩ!
Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nín lặng, cúi đầu tủm-tỉm cười. Hai người xem nốt tập thơ, càng có lòng yêu-mến. Nàng *Sơn-đại* bàn với nàng *Lãnh-giang-tuyết* rằng :
— Bức thư của lệnh-tôn-nghiêm-đường gởi đến, chị đừng nói cho thân-phụ em biết vội, để thử xem cái cách cầu-hôn của chàng *Trương-đi* này thế nào.
Lại nói chuyện *Trương-đi* sai người đem phong thư của *Lãnh-tán* đưa cho nàng *Lãnh-giang-tuyết* rồi, mới nghĩ thầm rằng nàng đã tiếp được phong thư ấy thì việc ta tất có công hiệu. Cách mấy hôm sau, *Trương-đi* nó, cứ xem thân-phụ nhờ quan Lễ-bộ-thượng-thư họ *Tôn* đến nói chuyện với *Sơn-hiền-nhân*.
Sơn-hiền-nhân vì thấy con gái năm ấy đã 16 tuổi, đang độ cập-kê, cho nên cũng không cự-tuyệt mà trả lời rằng :
— Tiện-nữ có chút tài mọn, được thánh-thượng thưởng-giám đến, thế thì tất tại phải chọn người có tài xứng đáng, mới dám vâng lời. *Trương công-tử* nếu có đại-tài thì xin mời đến chơi, rồi sẽ thương-nghị.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

HIỆP HÒA (Bắc-giang)

Đây cũng mưa đá. — Đêm ngày mồng một sang ngày mồng hai, vào khoảng hai giờ đêm, tự nhiên sấm chớp ầm ầm gió bão dập dồi, đồ một trận mưa đá thật khủng-khiếp, của nhà nghiêng đổ, dinh quan huyện cũng nhà trạm bị đá ném thủng nát nhiều, cửa kính cửa sổ đều hư hỏng cả, nhà ngói thời còn khá, nhà lá bị trốc sạch, thậm chí lúc tạnh mưa ngồi co mà chịu rét, có nhà mất cả ba tết, vì không có chỗ cúng bái nữa. Có người thuyền chài thấy gió bão to, sợ thuyền trôi, ra chữa dây buộc lại, mới ra sắp sửa buộc, bị bòn đá rơi vào lần xuống sông chết. Trong rừng cây cối gãy nát trơ cả cành không, các thứ chim chết nhặt được từng sọt, đồng điền mùa màng hỏng sạch. dầu mọc cao bằng chiếc đũa, đương độ có hoa có quả, nay chỉ còn gốc, nước trắng xóa như thể tháng sáu, thảm thay!

Người ta nói rằng từ cổ chí kim hạt này chưa có mưa đá đỗ đội như thế bao giờ.

Ng-trọng-Phú lại cảo

VIỆC KINH-ĐÔ

Bắt được voi con. — Mới rồi ở huyện Phú-lộc, có con voi con lạc đàn, đi lang thang về mé làng nhân dân được tin ấy, rủ nhau làm bẫy sập bẫy, voi ta con trẻ thơ, chưa dủ nghề; già-dơi về đông nói không quen thuộc đường lối, làm lui không, hàng hổ cũng chẳng có, tự cô vo thân, thế cùng lực tận, đành phải quỳ gối cho người cứ leo. Nhiều đâu hạt đó định bắt sống để cung-hiến Hoàng-thượng. Nhưng con voi này nó bị người ta vì dưỡi nó, nên đã kiệt lực rồi, nên sau khi bắt được một ngày thì chết.

Giá mà con voi này được vô sự thì quí hóa lắm, đội kinh-tượng lại thêm được một con voi nữa.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Tiết đã sang hè. — Mới đầu mùa xuân, mà tiết đã sang hè, ấy mới lạ! Từ bữa mồng hai đến nay, trời nắng khét lắm, khí trời viêm-nhiệt như mùa tháng năm tháng sáu vậy.

Trong kỳ mạnh-xuân, mà không được hưởng cái khí-hậu dầm-thấm dương-hòa, ấy là một điều đáng tiếc!

Xem đó thì biết thời-tiết năm nay, có khác hơn mấy năm trước nhiều.

Một cái trộm to. — Mới rồi, ở nhà một người coi làm việc Hỏa-xa kia tại làng Thuận-ty, bị đứa gian-nhân, đào ngạch vào nhà, lấy mất hết quần áo đồ đạc, trị-giá đến hơn trăm bạc. Tâm-nã mãi, nhưng không bắt được đứa gian.

TOURANE

Đêm xuân một khắc nghìn vàng. — Đêm thứ bảy, mồng năm tết, lúc bảy giờ độ 2 giờ khuya, nghe mõ tiếp cứu đánh liên thanh, thấy gần mà tây hỏi thì hạ ngay; sau hỏi ra mới hay rằng một cái quán không bị cháy trụi; may được lúc trời im gió lặng nên không liên lụy đến lân bàng; chỉ có điều lạ, là hai vợ chồng nhà kia ở gần đó độ mươi thước, mà trong khi rộn rực tưng bừng như thế, họ chẳng hề hay biết một tí gì. Thật là cái giấc « Vu-sơn » của họ, không thuốc mà say, một khắc đêm xuân ấy đáng giá mấy ngàn lượng, nghĩ cũng thú vị thay.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các ngài gửi ông nào mua thì gửi tiền cho ông ấy không nên gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ 15 hoặc mồng một tháng tây trở đi báo gửi

yếu đuối vàng vọt

GÂY MÒN

Thuốc SIROP de DESCHIENS có huyết bổ

Làm cho Bang các mầu mỡ, ấy là một vị thuốc của các Long-y trị bịnh. Thuốc này hoàn toàn thích hợp làm sự cần thiết của mọi người. Các nhà thương tại thành Paris đều dùng nó. Tìm mua tại Paris : DESCHIENS, y đường Paul-Bandry và các nhà bán thuốc.

HIỆU MINH-ĐƯỜNG

MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC

của Đông pháp Yên-thảo công-ty

BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ

CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ-GÀ

Giữa phố hàng Gai số 83

Nhà Bún-đỏ « TAM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

RƯỢU PIPPERMINT

ĐÒI CHO ĐƯỢC HIỆU

GET!

Rượu này uống mát khan tiếng và tiêu. Làm bằng đường tinh anh.

BÀ CHỦA NHỮNG CRÈMES BAT-HA. e

Pha lộn với nước, rượu Bạt-hà Pippermint uống lấy làm mát mẻ lắm. Hãng cất ra từ năm 1796 ông GET FRÈRES ở thành REVEL. (Tỉnh Haute-Garonne)

LÀ

Bệnh trăng nhau.

Chứng đau xương

CÁC CHỨNG NGỨA NGÁY NHƯ :

Mụn Nốt mẩn Hắc-lào.

Những người ở nơi lỏ, bẩn thỉu, ẩm thấp, có người quần sống và có ở các khuổi quần ẩu, muốn chữa cho khỏi không?

Nên dùng thuốc khỏi ngứa, khỏi mụn phong bì những chứng đã kể trên thì cứ dùng chẳng khó gì, chỉ nên biết dùng thuốc : Nhưa người đó công-nhận thuốc :

Dépuratif Richelet

có đủ các tính chất bổ-huyết của được các chứng ấy có thể thay màu rất nhanh. Sự kiến-hiệu rất là chóng và mạnh vì thuốc ấy chữa ngay ở căn bệnh. Mau thì nhờ thuốc này mà hết căn cứng các chất bẩn thỉu. Những chỗ lở thì lần lại mà không nhà ra nữa.

Thuốc này còn chữa được các bệnh thấp, đau xương, vân vân.....

Bán ở các hàng lục-hợp to.

21 ngày khỏi

THUỐC DRAGÉES RABU EAU

(thứ u dầu trai)

Đã hơn mười năm nay, chiến người cũng đã biết công có anh-sá, à một thứ bổ lích cho bọ, nên bị, bất chấp mà nung những danh bắt cao đồ rồi bỏ ngâm vào bình đựng nước. Như thế thì nước ấy k ông bổ lích gì cả, v. nay người ta mới có thuốc viên rất mà ngà ra uống trong thấy thể được thì kỉ phải chế tạo ra cũng giống như uống viên chất của thể nào được. Chính một ông đại danh-y là quan Bác sỹ Rabu-eau đã ra, ngài đã tìm ra cách lợi của á nà chế lấn vỏ thuốc đã ngâm vào nó nên à nước Dragées Rabu-eau thì ấu đắc lắm) trực à ông biệu lạ lùng. Cứ đã ra uống, đồ da thắm thịt, sức lực mạnh mẽ, khỏe mạnh lạ lùng, trong mình nhẹ nhàng.

Ăn uống sẽ tiêu á tại khỏe mạnh như thường.

Ở các Làng bán chế to đâu có bán cả.

2066

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

醐補

J. BLANC (*đệ nhất hạng bào-chế*)

Ông L. BLANC (*người nói-nghiệp*)

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晨午各呷每次喫醐欺喫補

Bán tại : Hiệu Bào-chế J. BLANC

2099 31 phố Paul Bert Hanoi

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT CÁCH-NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RỪNG NÊN DÙNG THUỐC

QUINOFORME

hoặc ống, hoặc viên

Tại tất cả các thuốc-tiệm Pháp toàn quốc một thứ thuốc nay.

Gửi bán tại tất cả các nhà bào-chế

Nhà chế thuốc LACROIX, 20-21, Rue Philippe de Girard — PARIS

SÀ-PHÒNG

DẦU THƠM XOA TÓC.

NƯỚC HOA THƠM.

SÁP MŨ

SBA

Pachod Frères & Cie LYON

2050

MỚI SANG NHIỀU

Chạc xe — Nan hoa — Vòng bánh

Vải cà-cuống lợp mui — Cao-xu bơm và Cao-xu đặc, vân vân...

Hỏi giá tại Bản-hiệu

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS

SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS

7, *Boulevard Bobillot, Hanoi*

2096

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN

Hạng nhất tây ngồi : 30$00

Hạng nhì ta hay đi : 20$00

Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền.

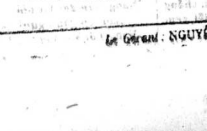
LỜI BÁN — Phải hỏi chỗ ngồi trước 24 giờ.

Có xe riêng để cho khách riêng từng chuyến một, ai muốn thuê nên đánh giấy cho trước 2 ngày.

Nếu đi ngày kẻo mưa đau không đi được nhé.

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

Service provisoire

THỜI GIỜ XE CHẠY

Ở Vinh đi. — Thứ tư đúng 6 giờ sáng chạy lên Napé ngủ. Sáng hôm sau đúng 6 giờ sáng Napé chạy lên Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Viêntiane.

Ở Thakhek về. — Hôm chủ nhật chờ tàu thủy ở Viêntiane tới Thakhek thì xe auto mới chạy về Napé ngủ. Sang hôm sau ở Napé về Vinh. Hành khách vô có thể từ Hanoi đi chuyến tàu hỏa 2 giờ chiều hôm đi chuyến tàu đêm nằng Vinh.

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

52, phố Paul-Bert, Hanoi

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT, HANOI

Sổ sách tính xong

SẮP SỬA BÁN

SOLDE

Xin xem giấy khai hàng cũng chỏ bầy hàng

Le Gérant : NGUYỄN VĂN-LUẬN

IMPRIMERIE du Trung Bắc-Tân-Văn